

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godišnjicu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku Kr. 12.—; samom „Objavitelju Dalmatinskomu“ Kr. 6.—; samoj „Smotri Dalmatinskoj“ Kr. 8.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se suzdržano. Pojedini brojevi stoje 10 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbrojbu, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbu, uz koja nema prilicne preplate, biti će povraćena. — Dopolate se šalu poštanskim naputnicima. — Rukopisi se ne vraćaju. — Naplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šaljati „Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadru“

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

Godišnjica vladanja Cesara i Kralja Karla.

Prigodom prve godišnjice vladanja Njegova Veličanstva cara i kralja ističu bečke novine da su narodi monarhije u tom kratkom razmaku vremena upoznali plemenito nastojanje, te neumornu zabrinutost svoga mladoga vladalackoga para, te da ih visoko cijene. Listovi upozoruju na slavna djela ove godine, na polom Rumunjske, oslobodjenje istočne Galicije i Bukovine, te na polom u Italiji i ističu, da se Njegovo Veličanstvo unatoč svemu tomu ne da zavoditi osvajačkim požudama i osjećajima osvete, nego nastojanjem, da svojim narodima pribavi pošten mir.

Njeg. c. i kr. apost. Veličanstvo car i kralj Karlo, odmah je u svom nastupnom manifestu naglasio, da kani nastaviti i dovršiti djelovanje svog pokojnog prastrica, a u prvom redu da će nastojati, kako bi svojim narodima povratio tako željkovani mir. A to je naglasio pobjedonosan vojskovođa, koji je, nekoliko mjeseci prije, vjeronimnim Talijanima pokazao, da još nijesu otupile pandže dvoglavog orla, a koji je dohrio sa sedmogradskih bojišta, gdje je drugom podlacu dao da osjeti ostrinu austro-ugarskog mača.

A blagostive riječi mladog cesara nijesu ostale puka fraza. Već dvije nedjelje kasnije on je zajedno s visokim svojim saveznicom, njemačkim carem, upravo na neprijatelje prvi poziv, neka se dovrši grozno klanje i pristupi pregovorima o miru. Taj su poziv doduše alirici odbili upravo ciničkim načinom, ali na svoju štetu. Snažna je ruka mladog vladara čvrsto prihvatila držak mača, pa znajući, da se i mir može izvojsiti, protjerao je pobjedonosno Ruse iz Galicije i Bukovine, a sada duboko u njegovoj vlastitoj zemlji proganja kletog dušmanina naše monarhije, pošto mu je na Soči zadao udarac, od kojeg se oporavit ne može, a ako Bog da i ne će.

Rat s Italijom.

Izvjestaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 21. Službeno se javlja: 21. novembra 1917.

Talijansko bojište:

Na donjem toku Pjave talijanska artiljerija, po planu, ruši mjesta na istočnoj obali rijeke. Inače ništa da se javi.

BEČ, 22. Službeno se javlja: 22. novembra 1917.

Talijansko bojište:

Zapadno od brda Molette talijanski napad bi odbijen protuudarom. Carski lovci prve pukovnije i Württembergovci zauzeše na juri šizmegju Brente i Pjave brda Fontana Secca i Spinuccia. Na Fontana-Secca zarobili smo 200 alpina.

Ostali izvještaji austr. ugarskog i njemačkog glavnog stana od 21. i 22. novembra nalaze se u „Objavitelju Dalmatinskomu“.

ČETVEROLISNA DJETELINA.

Napisala Kata Behrend.

Petar je zamišljen stajao ispred kućnih vrata. U sebi je osjećao veliku odgovornost.

Upravo se otac odvezao na stanicu, a Petru su još u usima zvonile njegove riječi: „Budi dobar, sinko, i pazi na manu, dok se vratim večeras. Čuvaj je i učini sve, što god ona ushtije.“

Da, to ne bijaše malenkost. Petar je gotovo osjećao, da je odrastao čovjek. Jučer mu bio rođendan. Navršio je šest godina i dobio na dar lijep džepni nožić. Poklonio mu ga ujak Mirko, a mati mu ga htjela odmah oduzeti; ta žene se vazda plaše ovakvih stvari! Ali tada je Petar svečano obećao, da ga neće otvarati. No ipak je lijepo bilo, da ga je bar smio nositi u džepu.

Petar nije dugo bio na dvoru. Htio je k materi, da se s njom dogovori, što će danas sve uraditi, da je pozabavi.

Bilo je proljeće. Mogao je u vrtu potražiti ptičja gnijezda, nabrati jaglica, koje je majka voljela, i posjetiti župski dvor, te ondje pokazati svoj lijep novi nož. Da, bit će to sigurno ugodan dan.

Ali ispred majčinih vrata stajala je stara Aneta i stresala glavom.

„Ne, Petre,“ reče ona, „ubogu majčicu jako boli glava. Sad joj ne smiješ smetati. Ostanu s Lizom i pojedji svoj zajutrac kao uljudan dječak. Ja ću doći kasnije i kazat ću ti, kako je mami.“

Liza bijaše služavka za djecu, a Petar bi mnogo radije bio uz majku, nego sa Lizom. Ona ju je strahovito mučio svakakvim pitanjima, što bi uzmogao učiniti, da majka što brže ozdravi. Konačno Liza izgubi svaku strpljivost.

CAREVINSKO VIJEĆE.

Zastupnička Kuća.

BEČ, 21. Korošec traži u ime dalmatinskih zastupnika da se toj zemlji doznači nužna hrana. Kuća je izabrala kvotnu deputaciju, pa nastavila raspravu trinaest hitnih prijedloga upogled nedostatka živeća i krme.

Ministar gen. Höfer bavi se potanko sa iznesenim željama i žalbama, te kaže, da nije moguće pristojati na stanovite dodatke krušnoj karti, jer treba da se brinemo za teško zimsko vrijeme. Ministar na kraju pozivlje zastupnike, da i oni pomognu da se riješe teški zadaci ureda za prehranjivanje. (Odobranje). Naredna je sjednica u petak.

Izmegju stiglih spisa nalaze se upiti Ceha i Južnih Slavena, u kojima, s pozivom na jučerašnju izjavu ugarskog ministra predsjednika, pitaju austrijskog ministra predsjednika i ministra pravde, šta su oni obećali ugarskoj vladi upogled čeških i jugoslavenskih državopravnih izjava; zatim upiti upogled izjave što je ministar predsjednik učinio ugarskom ministru predsjedniku, da će se nacionalne aspiracije udovoljavati jedino u granicama današnjih zemalja.

Vojni odbor primio je sa 26 protiv 23 glasova prijedlog socijalnih demokrata da se pozove vlada, neka ukine § 26 ustrojnih propisa narodnog ustanka o sazivanju u ustašku službu ljudi nesposobnih za oružje, jer da je u opreci sa zakonom o narodnom ustanku. Zatim je odbor zapodio raspravu socijalno demokratskog prijedloga da se obrazuje odbor, koji bi ispitivao sve žalbe na prilike što vladaju u menažama.

Ministar za zemaljsku obranu podmaršal Czapp protivio se tom prijedlogu, obećajući da će dati neka se odmah potanko ispituju sve želje i žalbe, i da se eventualni neredi odmah uklone.

U odboru za predračun.

BEČ, 22. U predračunskom odboru zastupničke Kuće, za rasprave poglavja „Ministarstvo trgovine“, Ministar je trgovine naglasio:

„Pošto rat svrši, jedan izmiegju poglavitih zadataka ministarstva trgovine biće da popravi štete što su nanesene našem najglavnijem tržištu Trstu. Vrijednost Trsta, koji smo u ratu držali neizmjernim žrtvama, osjetila se u svom njenom zamašaju tek u ovom ratu. Gubici naše trgovačke flote u ratu srećom su surazmjerno maleni. U ovom pogledu mi smo u boljim prilikama od ostalih zaraćenih država.“ S ovom u svezi, ministar se bavi pitanjem brodova prodanih za rata, te kaže da su plovidbena preduzeća dužna da i svote dobivene od prodaje brodova upotrebe za gradjenje novih brodova i za poboljšavanje prilika svojih namještenika. Sto se tiče pomorskog ribanja ministar podsjeća na mjere što su u tom pogledu preduzete u dogovoru sa ratnom upravom i uredom za opskrbljivanje. Govoreći o parobrodarstvu na Dunavu ministar opaža: Baš je rat pokazao važnost tog vođenog puta na vojničkom i gospodarskom polju. Stičena iskustva kažu, da putem kojim se udarilo, treba energično dalje poći. Tu će poglavitu ulogu imati preuređenje pravnih odnosa na donjem Dunavu.

„Sve ti to neće koristiti, ako ne najgješ četverolisnu djetelinu, te ju metneš majci na glavu.“

„Četverolisnu djetelinu, ponovi Petar. Ta ovakova visi o majčinoj narukvici. Ova joj neće koristiti.“

„Naravski da ne, Petre,“ odmah Liza: ta ono je kupljeni list od zlatara. Ali one prave zelene listiće, one izraguje jedna vila. No takav list... ti i ne ćeš naći.“

„A zašto ne? Hajdemo, Lizo, odmah u vrt. Potražiti ćemo ga!“

Ali Liza je samo stresla glavom; ne bijaše nimalo voljna sada poći u sunčanu bašču.

„Ah, Petre,“ reče ona, „ovdje u vrtu i nema djeteline. Nego vidiš li ondje onaj brežuljak? Možda bi ono bilo podeseo mjesto, da ga uzmogneš naći. Ali morao bi tražiti po čitave dane, a konačno bi možda ipak bilo uzaludno.“

Ona pokazuje na vršak uzvisine, koju je Petar sa čežnjom posmatrao. Da je on sada velik dječak, to bi smio onamo. Tako su kazali roditelji.

Sada priđogje Aneta, da ga povede k materi, koja ga htjede vidjeti. Petar se tiho došuljao u tamnu sobu, poljubio ju, a ona ga milovala, otklanjala mu plavu kosu sa čela i rekla: „Nedeš li se malko poigrati u vrtu?“

„Uboga majčice, nježno progovori dječak, tako bih rado, da opet ozdraviš. Liza je rekla, da bi ti pomogla četverolisna djetelina. Misliš li, da bi ti koristilo?“

Majku je silno boljela glava, pa bi bila opet rado imati mira. S toga reče napola u šali: „Jest, dušo, vjerujem da je tako. Samo nastoj, da je najgješ, mogli bismo je tretati.“ I ona počinu uzdahne. Nato Petar brzo izgaje i oprezno iza sebe zatvori vrata.

U financijskom odboru.

BEČ, 22. Financijski odbor Zastupničke Kuće odbio je kompromisni prijedlog upogled ratnog poreza, ostavši u glavnom pri zaključcima Zastupničke Kuće.

Delegacije.

„Fremdenblatt“ piše: Kako se u njemačkim parlamentarnim krugovima uvjerava, imat će ministar izvanjskih posala grof Czernin u Delegacijama većinu, koju će sačinjavati delegati njemačkih građanskih stranaka i poljskoga kluba. Općenito se misli da će glatko proteći zasjedanje Delegacija, premda se ne sumnja, da će češki Delegati, kao Klofač, Stanek, Stržikerny, dr. Stransky i Zahradnik, ostati i u Delegacijama vjerni držanju, što su ga zauzeli u zastupničkoj kući. Stoga će trebati mnogo opreznosti u vodstvu ovoga zbora, da se postigne cilj, što ga ovaj put ima zasjedanje Delegacija.

Slavenski delegati, izuzevši poljske, sastat će se skorih dana, da se posavjetuju o jedinstvenom istupanju. U formalnom se pogledu može već danas javiti, da će oni doduše primiti mjesta u odborima predsjedništva, ali ne će preuzeti nikakvih referata; ni referat o bosanskom proračunu, što ga je u prijašnjim zasjedanjima uvijek imao koji Jugoslaven.

Izborna reforma u Ugarskoj.

Kako iz Budimpešte javljaju, ne će se još podnijeti u Zastup. Kući osnova o izbornoj reformi, jer ministar dr. Vászonyi još nije imao prilike, da izvjesti vladara, o sadržaju gotove osnove, pa se poradi toga osnovi još nije podijelila predsjednicija. Megju osnovama, koje će se u prvom redu podnijeti zastupničkoj kući, nalaze se one o promjeni potrošarine, o novom porezu na slador i vino, ratnu dobit itd.

Osnove o porezu na vino i slador podnijet će se u identičnom obliku i u Austriji. Konferencije austrijskoga ministra-predsjednika dra. vit. Seidlera s drom. Wekerlom bile su djelomice namijenjene i ovim poreznim osnovama.

Izborna reforma u Ugarskoj.

Ban je u saborskoj sjednici od četvrtka navijestio saboru, da ga je, Njeg. Veličanstvo ovladalo, da može predložiti saboru izbornu reformu. Dakle izborna je reforma dobila predsjedniciju. Sve je bilo iznenajeno u saboru, kad je Ban to izjavio i sve čeka, kako će napokon u saboru ta izborna reforma proći. Izjava Bana učinjena je saboru na dosad neobičan način.

Izvjestaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 21. Glavni stan, 21. novembra. Ni sa koje fronte ne javlja se ništa osobito.

Izvjestaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 21. Generalni štab, 21. novembra. Mačedonska fronta: Na zapadu od Bitolja i na obim obalama Vardara živahna, na mahove neprekidna artiljerijska djelatnost.

Fronta u Dobrudži: Kod Tulcee obična ometajuća vatra.

Kod Tulcee obična ometajuća vatra.

Odmah pohri k Aneti.

„Majčice je rekla, neka potražim djetelinu. Hoćeš li mi dati maslaca s kruhom? Molim, dva debela komada.“

Aneta se nasmije.

„Ta ti si danas vrlo gladan,“ reče ona, kad mu je dala što je zatražio.

„Ne,“ reče on, „nijasam, ali mogao bi još oglednjeti.“

„No,“ reče Aneta, „nađalje se ne trebaš ispričavati. Sad samo idi. Liza će naskoro za tobom pa će se s tobom igrati.“

Petar poslušno ode sa svojom užinom. Dalje zastane i zamisli se. Ah, sada više nije bilo onako ugodno kao prije. Majčica je sada vazda izgledala, kao da je plakala, a otac više nije imao kada, da se igra sa svojim malim dječakom, više se nije s njim igrao rata, više nije pravio lijepih papirnatih zmajeva i gotovo se danomice vozio u grad.

Petar nije znao za što. Nešto je naučio o nekakovom odvjjetniku, koji takogjer nije uzmogao pomoći. Ali šta je to odvjjetnik, o tom nije imao pojma.

„To djeca još te ne razumiju,“ rekao je otac, kad ga je zato upitao. Strašno, što sve djeca ne mogu razumjeti! — Da, a danas je imao pripaziti na majčicu, čuvati je, a on je pustio, da je zaboli glava. Ali konačno, šta je on kriv. Da li je Liza imala pravo gledje djeteline? Doduše, ona je često bljesnula kakovu budalaštinu. Ali i majka je kazala isto, a ona je valjda ipak znala. Dakle naprijeđ!

On stavi kruh u džep svoje mođre haljinice, pritisne veliki slamnati šešir na svoju kovrčastu kosu, otvori rešetku i put pod noge.

Metež u Rusiji.

Boljševička vlada za mir.

LONDON, 21. (Reuter). Ruski radiogram javlja, da je boljševička vlada naložila višem zapovjedniku, da stupi u dodir sa neprijateljskim zapovjednicima i ponudi im primirje, da se mogu zapodjeti pregovori o miru.

Kompromis stranaka u Finskoj.

STOCKHOLM, 21. Do jednog vijesti iz Haparande došlo je u Finskoj do kompromisa izmiegju gregjanskih stranaka i socialisti. Gregjanske su stranke pristale da se obrazuje čisto socijalistički senat. Sutra će se pruzetati normalni rad i željeznički saobraćaj.

Osvojeni talijanski krajevi.

Javljaju iz Beča, 19. Osvojenje talijanskih područja nije nam donijelo samo strateških protitaka. Od danas zaposjednuti krajevi ne znače samo posjed zemljišta, nego i obogaćenje, koje možda još nije posve procijenjeno. Cvatuće, neizmjernim obrtom i industrijom bogate pokrajine prešle su u naš posjed. Tako su Udine i Belluno sjedišta vrlo važne tekstilne industrije. U Udini samoj radi na 16 mjesta 26 tekstilnih tvornica s 2000 tkalačkih stanova, u Bellunu 2 predionice pamuka s 2000 tkalačkih stanova. I Dordenone je centrala za pamučnu industriju. Valja istaknuti i vrlo razvijenu industriju svile, pa su već iz monarhije poslani stručnjaci, da razvrstaju nagjena velika skladišta. Naročito je izdašno rudarstvo. Isto je tako napredno narodno gospodarstvo ovih pokrajina. U Udinama je znatno stočarstvo. U miru je statistika nabrojila 200.000 goveda, preko 60.000 svinja i 50.000 ovaca, mnogo konja i magaraca. Proizvodnja je kukuruza takogjer znatna. Cijeni se na 125.000 tona. Vrlo je važno voćarstvo i vinogradarstvo kao i stočarstvo u Alpama u Bellunu. Osim toga industrijskoga i narodnogospodarskog blaga osvojili smo upravo golemi plijen topova i drugoga ratnoga materijala. Dosada je došlo u naš posjed 2800 topova. Za podvoz ovih topova trebalo bi barem 30.000 konja. Zanimljivo je upozoriti na to, da je jedna divizija sama zaplijenila preko 213 topova i 77 teretnih automobila. Koliki je financijski gubitak Italije, moći će se ustanoviti tek kad se dobiju točniji brojevi ali se mora kod samoga topničkoga materijala cijeniti na preko četvrt milijarde. Italija je dosad razmjerno jeftino vojevala. Djezini ratni troškovi iznose dosada jedva 25 milijarda lira, jer je poglavito vojevala samo na jednoj fronti i uvijek napadala.

Ali sada je ta nada izgubljena. Vojsku valja iznova opremiti, nabaviti novih zaliha i sve to u najvećoj žurbi, a doknada, premda ne može biti potpuna, stajać će nerazmjerno više, nego li prve. K tome dolazi i to, što Italija, radi slavodobitnoga napredovanja naših četa, gubi sve više svoje domaće pomoćne izvore, a mi se sve više približavamo glavnim sjelijima talijanske ratne industrije, Dosljedica je, da će talijanski ratni proračun narasti po svoj prilici vrlo silno za narednih 8 mjeseci, a to je za ovu zemlju vrlo pogubno.

Neko vrijeme bijaše cesta lijepa, a Petar je trčao, kolikogod je svojim nožicama uzmogao. Tada je došao na brežuljak. Gusti drvorad vodio je izravno na brežuljak. Već je on davno htio tim putem, ali kadogod je to zavelo, vazda je Liza u cipeli osjetila kakav kamenčić.

A sad je to pokušao sam.

Isprija bijaše to prekrasno. Upravo je osjećao, kako se uspinjao u vis. Svaka tri koraka zaustavio se, da vidi, kako se već visoko uspeo. Njegova kuća dolje na kolniku pričnila mu se sve manjom. Konačno se mogao vidjeti samo crveni krov, što je virio iz zelenila kao da priznaje pozdravlja putnika. (Mali je skinuo šešir i stajao malo umoran, malo bez daha, ali veseo i ponosan. Ipak je lijepo putovati.)

Ali on bijaše daleko od cilja. Ovdje je vidio samo zeleno drveće, a djetelini ni traga. S toga hrabro naprijeđ!

Gospode, al' je to žega! — Petrovim bućastim licem tekle su debele kaplje znoja. Kako mu se činilo, već je proteklo nekoliko ura, a konačno se pred njim proleglo daleko polje. Da li je to polje djeteline, to on naravski nije znao. On je samo zahvatio plot i unišao. — Dječaku se činilo kao nepregledna ploha. Ali on je hrabro koracao prema njoj.

Odjednom začuje iza sebe štropot. On se okrene. Iza njega stajalo nešto strašnoga. Ogroman vo, koji ga je bijesno gledao. — Uistinu pako bila piloma krava, koja se našla u čudu, kad je smotrla ovo maleno, plavokoso ljudsko čedo. Ali ubogi Petar, izgubio svu svoju srčanost i kriknuvši, poleteo je poljem i ne znajući kuda. Gusta živica zakrči mu put. No on se takovom brzinom progura

Zaštita umjetnina u Mlecima.

Javljuju iz Beča, 19. Iz stana se ratne štampe javlja: S obzirom na molbu «Gazette de Lausanne» od 11. o. m., upravljenu cijelom švajcarskoj štampi i saveznom vijeću glede posredovanja za zaštitu umjetnina Italije, a naročito Mletaka, javlja se, da je vojna uprava u tom slučaju posvema svjesna o odgovornosti prema cijelom prosvjetnom svijetu. Već su i izdane stroge upute svim zapovjednicima, koja vojuju u zaposjednutim područjima, da se spriječi svako nepotrebno oštećenje ovih umjetnina. I za njihovo se je održavanje dolično pobrinulo, pošto su u zaposjednute krajeve odaslani stručnjaci da popišu sve dragocjene predmete, te vojnoj upravi predlože daljne zgodne mjere. Za eventualne štete, koje su nastale uslijed ratnih događaja, kao i radi prenatrpanog uzamka talijanskih vojska, oblasti kao i pučanstva, mora se dakako otkloniti svaka odgovornost. Isto tako, ako bi možda zbog obrambenih mjera talijanske vojne uprave umjetničke dragjevine ili umjetnički spomenici u buduće naumice dolazili u sredinu bojnih događaja.

Otpor na Pivai.

Bečki dopisnik gradačke «Tagespost» piše dne 19. o. m.: Čini se, da je talijansko vojno vodstvo odustalo od prvobitne svoje namjere, da se preduzme glavni otpor iza Adize. Na Pivai imademo pred sobom ostatke druge i treće vojske, pojačane znatnim doknadama, a u području između Pivae i Arsiera ostaci četvrte vojske, koji su ispunjeni pričuvama.

Nade talijanskoga glavnoga stana, da će se moći spriječiti daljnji uzamk, očituju se i u vrlo zezostim protunavalaama za ponovno osvojenje položaja na visoravni Sedam Općina. Megjutim uspješno napreduju naši napadi u pogorju između Pivae i Brente.

Amerika zaposjela otoke Azore.

Vojničko najznatnije preduzeće koje je od Američana provedeno, otkako su aktivno stupili u svjetski rat, jest zaposjednuće Azora, koju skupinu otoka utvrđuju velikim sredstvima. Ona se sastoji od 9 otoka i više klisura od zajedno kojih 2400 km. površine i oko 1/4 milijuna stanovnika, većinom Portugala. Otoci leže kojih 1400 km. zapadno od rta Boca u Portugalu, te pripadaju od 5 stoljeća i po portugalskom evropskom posjedu. Najviše prometa imaju luke Angra na Terceiri, Horta i prije svega Ponta Delgada na najvećem otoku San Miguelu. Ovo mjesto ima da bude središte američkih utvrda. Budući da se na otocju sređoteče od prilike dvanaestak kabela, otoci imaju neku važnost i u međunarodnom prometnom političkom pogledu. Za svjetskoga su rata služili kao uporište pomorskih sila koje vojuju na Atlantskom oceanu kao obrana od podmornica. U tu su svrhu veoma pedesni, jer leže među Americom i Sredozemnim morem. Za vojevanja vlasti četvornoga saveza njihovo je značenje posve negativno. Zbog pomorskoga razmjerja sila posve je nemoguća, da se one ustale na Azorima. Iz istih razloga bijaše i još je nemoguće zapriječiti, da naši neprijatelji ondje podržavaju brodove za borbu protiv podmornica. Važno je to istaknuti, jer odatle slijedi da utvrđenje otoka po Američanima zapravo nije ni u kakvom savezu sa borbom protiv centralnih vlasti. U Portugalu vlada velika uzrujanost jer se boje da će zaposjednuće biti trajno. Odatle proizlazi, da je Amerika postupala bez obzira na portugalsku državu, koja se s njom bori na istoj strani, potaknuta od političko-vojničkih razloga za budućnost. Sad se razumije i zašto je Amerika baš u ovo doba zaposjela ove otoke. Engleska se uljuljala u nebrigu neprestanim naglasivanjem Monroeve doktrine, u koliko ova znači neuplitanje Amerike, te je Azore ostavljala Portugalskoj, znajući dobro, da će joj do potrebe biti na raspolaganje. No Amerika se odala sada sasvim imperijalističkoj politici, te je slobodna u svome radu na istoku, pošto je sebi osiguravala legja ugovorima s Japanom. Ima kako neznatan bio korak Amerike sa vojnog gledišta u sadašnjem velikom ratu, znamenit je za buduću razvitak svjetske povijesti.

Potpisujte ratni zajam!

kroz bodljikavo granje, da je izgubio ravnotežu, te je naglavce pao u neku malenu platinu grabu.

O, kakova se to bijedna pojava za koji čas pridigla iz grabe! Gola nožice i lijepo odijelo, bijaše sasvim uprljano, šešir spao, lice i ruke od trnja razderane, te sasvim crno i crveno isprugane.

A sad se pojavije i suze. Iznaprije otkrila se niz lice jedna kruna, pa druga, pa treća, dok je čovuljak udario grčevito plakati i jecati.

«Mamice, ah mamice. Draga moja mamice. Pomozi mi. Mene sve boli. Hoću kući. Mami—ce...» Ali nitko ga nije čuo. Petar ostade sam uprljan i zdvojan.

Sad se sjetio kruha sa maslacem. To je ipak nešto.

On ga brzo povuče iz džepa i pojede oba komada, a suze, koje u blatnom lišću ostaviše duboke brazde, kapale su na maslac. Ipak ga je užina maiko okrijepila. Opet se osokolio i ispitljivo gledao oko sebe. U svom slijepom strahu bijaše sijašao sa brežuljka, a da to nije ni zamijetio. Po čudesa je djetelina sigurno bila negdje u blizini. On se malpo poteško digno i stade pretraživati travu do svojih nogu. Pri tom je u svojoj maloj debeljoj šaci držao nožić — samo «za društvo» — kako si je govorio.

Tako je lagano išao naprijed, dok nije začuo uza se veselo fikanje, upravo kad već bijaše umoran. On skrene glavom i smotri dječaka, koji je ispružen ležao na suncu, te ga u čuđu gledao.

«A gle», klikne stranac, «odakle dolazi taj mali prljavac?»

Petar mučno pristupi i pogleda novog znanca. Taj svojim izgledom baš nije bio povjerenje. Bijaše otrcan i gotovo isto tako prljav kao i Petar. Megjutim sad mu bijaše dobro došlo svako društvo. On dakle sjedne uzan i ispriča mu povjest svog putovanja.

Parlamentarne vijesti.

K istupu d.ra. Sušteršića iz «Jugoslavenkog kluba».

Ljubljanski «Slovenec» priopćio je ovu izjavu d.ra. Sušteršića, upravljenu predsjedništvu «Jugoslavenkog kluba» u Beču: «Prijavljujem svoj istup iz Jugoslavenkog kluba, jer sam izgubio političko i osobno povjerenje u razne članove kluba, a osobito u predsjednika u tolikoj mjeri, da je uspješno sudjelovanje u uskoj klubskoj vezi postalo nemoguće.

Da se pak zapriječiti svaki nesporazumak, izjavljujem time, da ću izvan kluba djelovati po svojim silama za realiziranje deklaracijskog programa od 30. svibnja o. g. da će me iskreno veseliti, ako se najgim s klubom na jednom istom putu.

Na upit «Slovenčeva» urednika o konkretnim razlozima svog istupa, odgovorio je Sušteršić: «Danas nije vrijeme o tome govoriti. Razlozi za moj korak nada sve su važni i nameće mi ih životni interes hrvatsko-slovenskoga naroda i slovenske pučke stranke.

U svezi sa svojim istupom iz «Jugoslavenkog kluba» upravo je d.ra. Sušteršić, kao predsjednik kranjske slovenske pučke stranke, pismo na sve zastupnike stranke, iz kojeg se daje jasno razabrati uzroke njegova istupa iz kluba. U pismu ih pjeckorava, da se je pri izboru kranjskoga delegata pretežna većina zastupnika kranjske slovenske pučke stranke ogrješila o ustroj strankinoga vodstva i tako potpunoma porušila strankinu disciplinu. On to najoštrije osuđuje, pa veli, da će biti stvar izvršenoga odbora stranke izvesti doličnu konsekvenciju.

Službena izjava jugoslavenkog kluba o izboru d.ra. Korošca.

Beč, 20. Izbor d.ra. Korošca delegatom za Kranjsku, potaknuo je zast. d.ra. Sušteršića, da istupi iz jugoslavenkog kluba, obrazlažući taj korak, izvodi dr. Sušteršić, da je izgubio povjerenje u mnoge članove kluba, osobito u njegovog pročelnika. Nasuprot izjavljuje jugoslavenki klub, da je u općem narodnom interesu držao apsolutno i neminovno potrebitim, da u sadašnje, nada sve ozbiljno doba, politiku kluba, naročito u delegacijama, zastupa pročelnik, te da zato s veseljem pozdravlja ponudu kranjskih zastupnika, koji su svoj delegatski mandat stavili na raspolaganje pročelniku. Za tu pažnju na općenite narodne interese, izražava klub svoju zahvalnost svim onim zastupnicima iz Kranjske, koji su dali svoj glas zast. Korošcu. Ujedno izražava klubskom pročelniku svoje potpuno povjerenje, uvjeren, da će, kao dosede, tako i u buduće, stajalište kluba zastupati odlučno i nesebično.

Naši Dopisi

Dniš 18 o. m.

Na 21 o. m. slavi četrdesetogodišnjicu svog službovanja u Dništvu omiljeli nam nadšumar Nikola Vežić. Kroz sve ovo predugo vrijeme, neumorno se je trudio i marno nastojao, da što bolje odgovori svojoj dužnosti. Dosta je pogledati šume općine dništvu i prominske, a da se zaključiti, e je gosp. Vežić najbolje odgovorio svom zvanju. Krasne hrastove i borove šume jesu i bit će živi spomenici Vežićeva mara i ljubavi, pa kao što ga narod danas hvali i blagosilva, tako će harnošću i poznanja pokoljenja spominjati njegovo ime.

Četrdeset godina, to je više no čovječiji vijek, u onako napornom radu, kao što je šumarov, a na našem Vežiću nije opaziti ni najmanjeg traga umoru, jal malaksalosti; čvrst je naš Nikola kao i njegovo braće, a pun mladenačke volje, poput njegovih borovih šuma. Nikada ne sustaje. Njegov rasadnjak pun je mladih borčića i svakovrsnog voćnog stabalje, što on češće obilazi, čisti i narodu razdava i upućuje ga, kako će saditi i od toga crpiti korist. Mamurna i čisto zalosna ga je opaziti jedino onda, kada obilaziće šume, što češće biva, naigje na posjećeno, jal inače uništeno stablo po nesmotrenoj ruci. Slobodne časove posvećivao je i posvećuje opet svojoj struci, jer kroz dugo ovo vrijeme dosta je njegovih radnja tiskano po raznim gospodarskim listovima, u i izvan pokrajine, pa je i nekoliko njegovih knjižica, gospodarske naravi, ugledalo svijetlo, u kojima krasno, a biranim jezikom predočuje i tumači ratu,

vanja. «Možeš li mi možda pomoći?» konačno ga upita sa novo oživjelom nadom.

«Jest, mogu ti pomoći», reče drugi, koji bijaše mnogo veći od Petra. «Ja sam jednom našao četverolisnu djetelinu, pa sam je kod kuće spremio.»

«Ah, onda mi je daš, molim te, buđi tako dobar.»

«A što ću dobiti ako ti ju dađem?»

Petar ga osupnuto pogleda.

«No», reče stariji dječak velikodušno, «hoću ti dobro i ne tražim mnogo. Daj mi samo ovaj nožić, što ga imaš u ruci, a ja ću ti dati djetelinu i ispratit ću te kući, da se opet onako ne uplašiš od kakova vola.»

Petar se prepane i suze mu nanovo udariše u oči. Svoj nožić, svoj krasni nožić da dađe za jednu četverolisnu djetelinu? No, on osjeti, da to bijaše odvise. To nije uzmogao.

Ali sad se odjednom opet sjeti svoje majčice, sa njezinim dragim, slatkim licem, koje je danas izgledalo tako bijedo i turborno. On nekoliko puta grčevito gutne — zatim pruži nožić okrenuvši svoje lice, da konačno i opet ne klone.

Dječak brzo pograbi nožić i sa sobom pridigne i Petra.

«Dugi», reče on, «ovdje smo sasvim blizu, i on odvuce umornog, malog dječaka do napola porušene kolibe, što stajase uz rub brežuljka. Stara žena, ružna nagrešpana lica, što je Petra podsjetila na vještuice u slikovnicama, stajala je na vratima. Ona je rukama zaklanjala oči i kliknula grubim glasom: «He, Gustave, a koga mi to vodiš?»

«Mali je đeran zabasao, bakice. Pa kad otpočine, povest ću ga natrag kući.»

Zena pogleda Petra ostrim, ispitljivim pogledom, tako da bi on najvolio otrčati i bez djeteline.

kako mu se je vladati pri gojiti ovog i onog povrća i voća, pa i danas se čitaju njegove lijepe radnje po banovinskim i bosanskim gospodarskim listovima. Naše narodno blago, lijepe i zdrave narodne izraze pomnjivo kupi, a neke su mu nazdravice uprav divni odsjev plemenite duše našega naroda. Prijatelji su ga više puta molili, da to blago preda javnosti, ali je odlučan njegov odgovor: «Ja ću još kupiti, a neka objelodane iza mene.»

Svi se prijatelji i znanci našega Nikole raduju i vesele, što je četrdesetu, u onakvoj jakosti, već prebacio u «antrešej», kako on običaje kazati, a nadasve listom sva drniška i prominska krajina. Samo on nekud jada, što od sve gospode vijećnika i prisjednika ondašnjeg vijeća, koje ga je imenovalo, ni jedan nije živ, od ondašnjeg vladinog predstavnika, umirovljenog poglavara Avoscani. Dok mrvima kličemo «Slava», što bijahu presretni u izboru, svečaru kličemo: «Bog nam te Nikola pozivio još dugi niz godina, čila i zdrava na korist i izgled našoj zagori, a na diku domovini.»

Gala kod Sinja, 8 studenoga.

Na 1 o. m. bila je najsvečanija služba Božja, a poslije religiozna manifestacija, u slavu sjajnih uspjeha naše viteške vojske; a na Previšnji imendan, koji je najdostojnije proslavljen u ovoj župi, o. župnik Fr. Augustin Škomič, pod svojim nadzorom, izabrao i najavio zgodnim govorom odbor ženskih slijedećih: Milković Zdenka, supruga učitelja, sada c. i. k. poručnika — Marija Bošković, supruga glavarica Josipa — Gjuka Brčić, žena Grge — Brčić Ivanica, žena Petrova — Porobija Marija, žena Anđrije i Mravak Kata, žena Anđrije, za Galu; a za odlomak Glijev: Bilokapić Ana, žena glavarica Petra — Maleš Tomica, žena Joze — Poljak Sima, žena Frane — Poljak Ana, žena Nikole — Smoljo Stana, žena Bože i Dević Sima, čer Luke, da kupe za udovice i siročad Dalmatinskih palih vojnika. Bilo je sakupljeno K 400.

DALMATINSKE VIJESTI

Ukinut uređ turgjavnog povjerenika za ratnu luku Kotor.

Ministar unutrašnjih posala, privolom c. i. k. vojnog višeg zapovjedništva, ukinuo je uređ turgjavnog povjerenika za ratnu luku Kotor.

U političkoj službi.

Namjesnik dalmatinski, s ovlaštenjem ministra unutrašnjih posala, pozvao je kotarskog poglavara Vjekoslava Benkovića na službovanje kod namjesništva.

Namjesnik dalmatinski primio je u konceptnu vježbu političke administrativne službe svršenog pravnika Iva Nazora iz Ložišća i odredio da za sada služi kod Namjesništva.

Promjena u upravi općine splitske.

Budući da je dosadašnji upravitelj splitske općine dr. Franjo Madirazza bio reaktiviran u državnu političku službu, povjerilo je namjesništvo, dogovorno sa zemaljskim odborom, dalje upravljanje općinskim poslovima u raspuštenoj općini splitskoj namjesništvom tajniku Teodoru Spornu, sada upravitelju kotarskog poglavarstva u Benkovcu.

Ispiti.

Na 16 novembra svršili su ispiti osposobljenja jesenskoga roka o. g. u Dubrovniku pred onim ispitnim povjereništvom za opće pučke i za gragjanske škole.

Ispitima je upravljao đvorski savjetnik, d. r. A. Primožić, pokrajinski školski nadzornik.

Prijavilo se 8 kandidata i 2 kandidata za pučke, a 1 kandidata za gragjanske škole. Svi su bili pripušteni i svi su se prikazali.

Za opće pučke škole bili su osposobljeni s odlikom: Berberović Petar i Miolin Anka, a osposobljeni su: Antonović Nikola, Baloević Franjka, Dalpra (Marija), Fabris Jakica, Mikić Lucija, Popović Desanka i Vranjican (Magda).

Jedna je kandidatica odstupila preko usmenih ispita, a odstupila je takogjer i kandidatica za gragjanske poslije pismenih radnja.

Poštanska služba u Bukovini.

U Bukovini su preuzeli:

1. listovni, novčani i ograničeni paketni saobraćaj te saobraćaj vrijednosnih pisama poštanski uređ Bobšteić;

«Lijepo», reče ona. «Meni je pravo, ali prije te ne mogu pustiti, dok mi ne nacijspaš drva. Doile mora on ostati ovdje. Megjutim daj mu malo mljeku.»

Časak je Petar oklijevao na pragu. No onda je pomislio na majčicu, pa je odvažno unišao u priljavu, tamnu komoricu. Ovdje mu je Gustav dao mljeka u razbijenom lončiću i komad crna kruha, te je izvadio mali svežnjik, što ga je veoma svečano razmotao. Bijaše to ovelik arak žučkastog papira, sav ispisao, a u jednom uglu bijaše debela crvena mrlja, kakove je u posljednje doba Petrov otac pokadkad stavišao na svoja pisma, prije nego ih je odošiljao.

«Ovo je pečat», ponosno je tumačio Gustav, «ovo sam našao kod naših krpetina. Imamo više ovakovih. A velim ti, da to pomaže, takav je pečat glavno kod djeteline. No ja ću ti dati oboje. Evo ti djeteline. Samo je nemoj izgubiti!»

Doista bijaše to četverolisna djetelina, a Petar je gotovo zaboravio tugu za svojim nožićem, kad ju je plahno primio i pomno omotao u papir.

Sad mu Gustav reče, neka otpočine i pokazao mu rpu silame u jednom kutu.

Ali Petrom je sada ovladala samo jedna želja, naime da sa svojom dragocjenom djetelinom što prije dogje kući, da ode od ovih stranih ljudi, koji mu bijahu neugodni, a da i sam nije znao zašto.

«Hvala», reče ponešto nesigurno, «ali nijesam umoran i volio bih odmah otići k mojoj majčici.»

Stara žena pruži glavu kroz vrata.

«Budaš», promrmlja, «to ne može biti. Mirno legni, pa ako pokušaš pobjeći, uhitit ćemo te i zatvoriti te.»

Mali se dječak tako prepao, da se više nije

2. listovni saobraćaj poštanski uređ Doelopole
3. listovni i ograničeni paketni saobraćaj poštanski uređ Dracynelz;
4. listovni i poštanski naputnični saobraćaj te saobraćaj vrijednosnih pisama poštanski uređ Ploska;
5. ograničeni paketni saobraćaj poštanski uređ Krasna-Ilski i Russ. Banilla.

Poštanska služba u Galiciji.

U istočnoj Galiciji preuzeli su:

1. Listovni saobraćaj poštanski uređ: Danyóom, Glinna b. Zborów, Huilcze, Lackie Wielkie, Ładźkie-Szlacheckie, Nastasów, Ostrów b. Tarnopol i Swiety Józef;
2. Novčani saobraćaj i saobraćaj vrijednosnih pisama poštanski uređi: Liliatyń, Oasowce, Słoboda Rungórska, Tyamienka i Zalucze;
3. Listovni i poštanski naputnički saobraćaj te saobraćaj vrijednosnih pisama poštanski uređ: Uácieryki.

Poštanski saobraćaj u Srbiji.

Na 26. oktobra bio je u upravnom području Srbije otvoren za privatni poštanski saobraćaj c. i. k. etapni poštanski uređ II. razreda Rajja (Kreis Belgraad).

Na ovom je uredu dopušteno: a) predavati: poštanske dopisnice, otvorena pisma, tiskanice (novine) i ogledne robe;

b) razdavati: poštanske dopisnice, pisma, tiskanice (novine), ogledne robe i pakete bez označene vrijednosti do najviše težine od 5 kg.

Ovaj novi etapni poštanski uređ djeluje glede spomenutih pošiljaka kao poljski poštanski uređ za priključene mu čete, zapovjedništva, vlasti i zavode. Isti obavlja pređaju i razdaju preporučeni službenih listovnih pošiljaka.

Na 25. oktobra 1917., bio je zatvoren etapni poštanski uređ Sopot u Srbiji.

Mladjenci.

Dražesna gospogijca Milka Dešković, kći gospodina Luigja Deškovića, gragjevnog savjetnika Pomorske Vlade, vjenčala se s gospodinom Ferruciom Lovrichem odvjetničkim kandidatom. Čestitamo.

Mrtvo tijelo nepoznate žene u moru, u Gruškoj luci.

Pišu nam iz Dubrovnika, 19 o. m. Prekjučer je izvučena iz mora u Gruškoj luci s ovu stranu Lapada, ženska lešina, čija istovetnost nije do sada utvrđena; ali se željezničari sjećaju da su je vidjeli jedne noći na stanici. Tražila je kartu do Zavale, pak, kako nije imala propisane propusnice, nijesu je primili. Ona se je te noći valjda uputila pješke kući, uzduž morske obale prema Planome, obadale mislila kući u Ošlje, jer po odjeći njenj, mora da je iz one okolice. Sva je prilika da ju je te noći zahvatio jaki sjevernjak, koji amo žestoko duva ovih dana te je negdje okolo Mokošice strovalio u more, a zatim je struja vodoropa iz Komolca i vjetar dovaljao do u luku Gruž-Lapađ.

Nevoljnica je pokopana u groblju na Boninovo; neće joj biti više od 40—45 godina.

Grozno umorstvo.

Javljuju iz Buđve «N. Jedinstvu»: «Kod Kašćela, gdje siromašno pučanstvo obavie ide iz Crne Gore radi vojničkih radnja, dogodilo se užasno umorstvo. Deka Crnogorka od 13 god., koja je radila sa molićem od 16 godina, takogjer Crnogorcem, prištedila je radom nešto oko 400 K. Da bude sigurnija pređala je novce u pohranu komandantu radnje. Ali momčić, pohlepan za novcem i misleći da su novci kod nje, reče joj jedne nođelje da pogju brati maginje. Ona jađna pristane i oni ođu. Poslije nekog vremena zađu seljaci vikau, ali ne osvrnu se, jer mislili da viču od objesti, kako je počeoće bivalo. Kasnije vide mladića svega okrvavljenoga. Zauđari ga uhvatije i doveđoše ovdje u tammnicu, gdje je priznao zločin. On kaže, da joj je najprije tražio novčaca, a kad mu ne htjede dati, da ih nema kod sebe, ubo je nožem. Tada je svu izbađao i na pošiljetku joj izvađio oči. Lešina je nagjena bez oćiju i sva u krvi.»

Ivo Vojnović: «Akorđi».

Upravu je izašlo jubilarno izdanje Vojnovićevih kraćih beletrističkih i kritičkih radova pod naslovom: «Akorđi». Predgovor o Vojnovićevu simbolizmu napisao je dr. D. Prohaska, a vrlo ukusni naslovni list i portret izradio prof. Tomislav Krizman. Cijena je knjizi (kartonirano, imitacija uveza) 3.50 K. Sve narudžbe valja slati: Nakladni zavod «Jug», Zagreb, Ilica 7. Kod narudžbe za jednu knjigu treba dođati 20 fil. za poštarinu, 45 fil. preporučeno, a pouzeće zapada 60 fil.

«Ta evo opon... hvala ti!»
Sad je j...
ispitivanje...
bijaše to pre...
Kad se p...
njegovom kre...
janim očima,
njegovoj noć...
dok joj pones...
govorili, upit...
«A jest li...
«Nju po...
On će ju ulož...
u satnom lanc...
sreću.»

Sad mu nije pravo raz...
liki strah, da...
je majku tako...
odduše čovjek...
svjetuje, ali u...
snači, jer otac...
ova bijaše i o...
«Ah, takva...
pomaže, rekao...
«Jest, taj...
bijaše zapao r...
pa su ga sa s...
ropotarijom p...
Ođavie si ga...
klonio. Otac je...
de se za nj sk...
Petar je...
«Čujš, m...
to takogjer po...

«Nju po...
On će ju ulož...
u satnom lanc...
sreću.»

Sad mu nije pravo raz...
liki strah, da...
je majku tako...
odduše čovjek...
svjetuje, ali u...
snači, jer otac...
ova bijaše i o...
«Ah, takva...
pomaže, rekao...
«Jest, taj...
bijaše zapao r...
pa su ga sa s...
ropotarijom p...
Ođavie si ga...
klonio. Otac je...
de se za nj sk...
Petar je...
«Čujš, m...
to takogjer po...

«Lijepo», reče ona. «Meni je pravo, ali prije te ne mogu pustiti, dok mi ne nacijspaš drva. Doile mora on ostati ovdje. Megjutim daj mu malo mljeku.»

Časak je Petar oklijevao na pragu. No onda je pomislio na majčicu, pa je odvažno unišao u priljavu, tamnu komoricu. Ovdje mu je Gustav dao mljeka u razbijenom lončiću i komad crna kruha, te je izvadio mali svežnjik, što ga je veoma svečano razmotao. Bijaše to ovelik arak žučkastog papira, sav ispisao, a u jednom uglu bijaše debela crvena mrlja, kakove je u posljednje doba Petrov otac pokadkad stavišao na svoja pisma, prije nego ih je odošiljao.

«Ovo je pečat», ponosno je tumačio Gustav, «ovo sam našao kod naših krpetina. Imamo više ovakovih. A velim ti, da to pomaže, takav je pečat glavno kod djeteline. No ja ću ti dati oboje. Evo ti djeteline. Samo je nemoj izgubiti!»

Doista bijaše to četverolisna djetelina, a Petar je gotovo zaboravio tugu za svojim nožićem, kad ju je plahno primio i pomno omotao u papir.

Sad mu Gustav reče, neka otpočine i pokazao mu rpu silame u jednom kutu.

Ali Petrom je sada ovladala samo jedna želja, naime da sa svojom dragocjenom djetelinom što prije dogje kući, da ode od ovih stranih ljudi, koji mu bijahu neugodni, a da i sam nije znao zašto.

«Hvala», reče ponešto nesigurno, «ali nijesam umoran i volio bih odmah otići k mojoj majčici.»

Stara žena pruži glavu kroz vrata.

«Budaš», promrmlja, «to ne može biti. Mirno legni, pa ako pokušaš pobjeći, uhitit ćemo te i zatvoriti te.»

Mali se dječak tako prepao, da se više nije

«Lijepo», reče ona. «Meni je pravo, ali prije te ne mogu pustiti, dok mi ne nacijspaš drva. Doile mora on ostati ovdje. Megjutim daj mu malo mljeku.»

Časak je Petar oklijevao na pragu. No onda je pomislio na majčicu, pa je odvažno unišao u priljavu, tamnu komoricu. Ovdje mu je Gustav dao mljeka u razbijenom lončiću i komad crna kruha, te je izvadio mali svežnjik, što ga je veoma svečano razmotao. Bijaše to ovelik arak žučkastog papira, sav ispisao, a u jednom uglu bijaše debela crvena mrlja, kakove je u posljednje doba Petrov otac pokadkad stavišao na svoja pisma, prije nego ih je odošiljao.

«Ovo je pečat», ponosno je tumačio Gustav, «ovo sam našao kod naših krpetina. Imamo više ovakovih. A velim ti, da to pomaže, takav je pečat glavno kod djeteline. No ja ću ti dati oboje. Evo ti djeteline. Samo je nemoj izgubiti!»

Doista bijaše to četverolisna djetelina, a Petar je gotovo zaboravio tugu za svojim nožićem, kad ju je plahno primio i pomno omotao u papir.

Sad mu Gustav reče, neka otpočine i pokazao mu rpu silame u jednom kutu.

Ali Petrom je sada ovladala samo jedna želja, naime da sa svojom dragocjenom djetelinom što prije dogje kući, da ode od ovih stranih ljudi, koji mu bijahu neugodni, a da i sam nije znao zašto.

«Hvala», reče ponešto nesigurno, «ali nijesam umoran i volio bih odmah otići k mojoj majčici.»

Stara žena pruži glavu kroz vrata.

Servizio ferroviario per merci.

La direzione delle ferrovie dello Stato in Trieste c'interessa di pubblicare:

«Come evitiamo la penuria di mezzi di trasporto nel movimento merci?»

Le ferrovie devono servire principalmente ai grandi bisogni dell'economia guerresca. Le fabbriche di locomotive e dei veicoli ferroviari mancano delle materie principali per la fabbricazione e di operai, non possono quindi effettuare tutte le ordinazioni. La produzione di carbone è di molto minore di quella dell'anno scorso. Il movimento di merci civili deve essere perciò limitato il più possibile.

Ognuno deve agevolare l'alleggerimento delle linee ferroviarie. Ogni spedizione non assolutamente necessaria deve essere quindi tralasciata. Il bisogno civile è da coprirsi ivi, dove può essere ritirato sulla via più breve. L'invio di merci per rigiri alla stazione di destinazione, per qualsiasi motivo deve essere evitato. È da prescindere da ogni noleggione di merci, cioè dal mutamento della via originale durante il trasporto della merce.

Nelle spedizioni di merci in massa dovrà essere utilizzata pienamente la capacità di carico ed il peso di carico.

I ricevitori di merci piccole della stessa stazione di destinazione potrebbero riunirsi col consenso della stazione d'invio a comunanze di ritiro, per favorire l'utilizzazione dei vagoni.

Ricevitore e mittente devono lavorare di comune accordo. Si può ordinare solamente tanti vagoni per il carico di merci, quanti possono essere caricati nel termine di carico. Nella stazione di destinazione dovrebbero arrivare solamente tanti vagoni, quanti il ricevitore può scaricare a tempo. Il carico e lo scarico dei vagoni come anche il ritiro di merci deve effettuarsi al più presto possibile anche nei giorni festivi e domenicali, giacché altrimenti subentrano stagnamenti nello scarico, stivamenti di vagoni ed ingombri di binari, i quali impediscono la libertà del movimento.

(Merci alimentari sottoposte ad un facile deperimento dovranno essere scaricate ed esportate nel più breve tempo possibile per non diminuire la possibilità d'alimentazione della popolazione.

RAZLIČITE VIJESTI

Prva godišnjica smrti Cesara i Kralja Franja Josipa.

BEČ, 21. Prigodom godišnjice smrti Franja Josipa, 21. listopada, u dvorskoj župskoj crkvi zadržane. CesarSKI par bijaše došao sa granice u Beč; na putu iz Luxemburga u dvor pučanstvo ga je oduševljeno pozdravljalo. Osim cesarskog para bili su na zadržanica članovi cesarske kuće koji borave u Beču, Car Ferdinand bugarski sa nasljednikom Borisom i princem Cirilom, njemački poklisar grof Wedel koji je zastupao Cara njemačkoga, princ Leopold i princessa Gisela Bavarska, princessa Matilda Saska, princ August Leopold i princessa Karolina i Klementina od Sachsen-Coburg-Gotha, dvorjani i svi ministri. I u ostalim bogomoljama bečkim služile su se zadržanice.

Imenovanje bar. Sarkotiča generalom pukovnikom.

BEČ, 20. Vojno-naredbeni list objelodanjuje novembarsko promaknuće za zajedničku vojsku, domobranstvo i ratnu mornaricu. Prema njemu je Njeg. Veličanstvo imenovalo generala pješadije baruna Stjepana Sarkotiča generalom pukovnikom.

Umro August Rodin.

U Parizu je umro glasoviti francuski kipar August Rodin, koji je brojio kao najgenijalniji kipar svojega doba. — Rodin rodio se je 1840 u Parizu. Prve radnje izveo je na bruseljskoj burzi. Prvi veliki je uspjeh postigao kipom «Željezna doba» g. 1877. Od onda je sve više osvajao francuski umjetnički svijet. Sve snažniji u svojoj realistici i sve smioniji u izražavanju sadržine, bavio se polovicom osamdesetih godina Rodin do najvećeg savremenog kipara. Jedno od najsensacionalnijih djela je spomenik — «Gragjanima Calaisa». Izradio je još spomenik V. Huga. Rodin je bio slavljn u velike. Drije rata bio je pozvan kralju engleskome. Vozio se na admiralskom brodu, uz počasnu pratnju, kako se običava davati samo vladarima.

«Ta evo oporuka, ovo je oporuka! Nebeski Bože, hvala ti!»

Sad je još jedanput zaredalo cjelivanje i plač i ispitivanje. Ali Petar se više nije mijesao. Za nj bijaše to previše. Čvrsto je usnuo.

Kad se sutra dan ujutro prenuo, sjedila je na njegovom krevetu majčica rumenim licem i nasmijananim očima, kako ju još ne bijaše vidio. Ona ga u njegovoj noćnoj haljini uzme na krilo, izlubi ga, dok joj ponestane daha. Kad je on opet uzmogao govoriti, upita je:

«A jes li spremila djetelinu?»

«Nju poslat ćemo k zlataru», odgovori ona. On će ju uložiti u medaljon, koji će ja vazda nositi o satnom lancu, jer nam je donijela veliku, veliku sreću».

Sad mu je pripovijedala pripovijest, koju Petar nije pravo razumio. Otac je naime proživljavao veliki strah, da će morati izoiati sav svoj novac, i zato je malku tako često boljela glava. A odyjetnik je dođuše čovjek, koji višeputa i pomogne i dobro svjetuje, ali u ovom slučaju rekao je, da se ne može snaći, jer otac nije uzmogao pokazati oporuku. A ova bijaše i ostađe izgubljena.

«Ah, takav pečatni papir», upade Petar, «taj pomaže, rekao je Gustav».

«Jest, taj pomaže», ponovi majčica, «ali naš bijaše zapao među druge papire, a tko zna kako, pa su ga sa stariim čizmama i šeširima i ostalom popotarijom prodali Gustavovoj baki, stareinarki. Ođavle si ga donio, jer ti ga je dobio Gustav poklonio. Otac je danas već rano bio kod njega. On će se za nj skrbiti i dat će ga nešio čestito izučiti».

Petar je zamišljeno slušao.

«Čuješ, majčice», reče on konačno, «a je li ti to takogjer pomoglo proti tvojoj glavobolji?»

Brodovi, koji se ne mogu potopiti.

Talijanski inžinir Pugliese zasnovao je izgradnju nepotopive lagje sa 10.000 tona. Osnove je već predao talijanskom pomorskom ministarstvu, te kaže, da za izgradnju takova broda ne treba više od pet do šest mjeseci. Novost se sastoji u tom što se glavna lagja nalazi umetnuta u drugu lagju tako, da je izvanje stijene štite od torpeda. Brod bi, dakako bio oboružan i protiv torpeda.

NARODNO GOSPODARSTVO.

Svinjsko meso i slanina u Beču.

Iz Beča javljaju, da su cijene na malo za svinjsko meso iz Ugarske snižene od 15 kruna na 13 kruna 20 helera, a za slaninu od 20 kruna na 19 kruna.

Brašno iz Rumunjske.

Nakon okupacije izvele su Austrija-Ugarska, Njemačka, Bugarska i Turska iz zapsjednute Rumunjske 1.000.000 tonelata žita. Pšenice (iz g. 1916.) bilo je 800.000 ton. Engleskih zaliha pšenice bilo je 100.000 ton. Polovina ovih iznosa izvelo se je u monarhiju.

Potpisujte VII ratni zajam!

Upisivanje na ratni zajam u sadanjem času ima osobitu važnost. Radi se naime uopće o pitanju naše valute. I austrijska, ni ugarska vlada ne prikrivaju da današnje stanje valute ne zadovoljava. Najbolji način za popravljanje i dizanje valute jeste vjera i pouzdanje u valutu sa strane državljana. Obilnim potpisivanjem ratnog zajma daje se izražaj ovome pouzdanju. Potpisivanjem ratnog zajma učvršćuje se valuta u državi, a imat će nesumnjivo odražaja i na izvanjskom tržištu. Potpisivanjem ratnoga zajma učvršćuje se valuta, jer državi ne treba da izdaje note, koje ne imadu nužnog pokrivača.

Telegrami Uredništva.

Telegraphien-Korrespondenz-Bureau.

RAT.

Izvjestaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 23. Službeno se javlja:

23. novembra 1917.

Talijansko bojište:

Na donjem toku Diave stanje se nije izmijenilo. Bojevi između Diave i Brente teku povoljno. Na visoravni Sedam Općina uspješni zagoni naših četa izazvale mnogih neprijateljskih protunapada, izvedenih sa najvećom žestinom, ali bjehu odbijeni što vatrom što u boju iz bliza. Talijanci izgubiše nekoliko tisuća zarobljenika.

Istočno bojište:

Ništa važno.

Poglavica generalnog štaba.

Izvjestaj njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 23. Wolff-Bureau javlja:

Veliki glavni stan 23. novembra 1917.

Zapadno bojište:

Na bojnem polju južno od Cambraia žarišta jučerašnjeg rvanja bjehu Moeuvres i Fontaine. Protiv Moeuvres a pozicija što mu se na zapadu nadovezuju, neprijatelj je više puta uzaludno udarao. Omanje početne uspjehe namirismo našim protunapadima. S obje strane Fontaine Englezi poslaše jakih snaga protiv naših linija. Došlo je do ljutih bojeva iz bliza, u kojima je neprijatelj podlegao. Naša ga je pješadija uzbila i uzela na juris selo Fontaine. Suma La Falie bi protičena od neprijatelja. Engleski napadi na Rumilly, Bazteux i Vendhuile propadose sa znatnim gubicima. Noću artiljerijski boj potraja jak. Od rana jutro novi se bojevi biju na južnom rubu Moeuvresa.

Istočno bojište i maćedonska fronta:

Nije bilo ovećih bojeva.

Talijansko bojište:

U planini između Brente i Diave teku po nas povoljni bojevi.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

Sinoćnji izvještaj velikog njemačkog glavnog stana.

BERLIN, 23. Na večer. Na bojnju frontu na jugo-zapadu od Cambraia novi je engleski pokušaj probijanja propao sa najvećim gubicima po neprijatelja.

Na istoku nije bilo ovećih bojeva.

Iz Italije ništa novo.

CAREVINSKO VIJECE

U Zastupničkoj Kući.

BEČ, 23. Ministar predsjednik Seidler odgovara na upite Ceha i južnih Slavena odnosno Nijemaca upogled izjava ugarskog ministra predsjednika, te precizuje stajalište austrijske vlade u pitanju o ustavu. Ministar predsjednik utvrđuje, da se u ovoj reformi moraju svakako dva gledišta zauzeti, i to: čuvanje jedinstva austrijske države i održavanje sadašnjih granica svake krunovine. Ministar predsjednik naglašava nastojanja, kojima je svrha da pojedine dijelove austrijske države među sobom spoje. Oni koji za tim idu, prožeti su poštenom voljom da tim preuređenjem prinesu sreću austrijske državne cjeline, koja bi dalje postojala pod habsburškom krunom. Nema sumnje da ovo uvjerenje zaslužuje ono poštovanje, što pripada svakome poštemom uvjerenju. Ipak to shvaćanje ne odgovara vladinom programu, jer ona misli, da potresavanje cijelog državnog sklopa ne bi išlo u korist državi i njenim dijelovima. Svakako pak ne bi bilo ni moguće ovakova pitanja

rješavati dok je rat. Ali ako ti smjerovi idu za tim, da naši neprijatelji iznude u pregovorima o miru ono, što bi jedino voljom cijele države i iz njenog uvjerenja moglo nastati, to se takove namjere moraju najodlučnije osuditi i pobaciti (Zivažno odobravanje; Cesi upedeju). Što se tiče pitanja, što ga iznijela ugarska vlada, o zaštiti pomoću kaznenog prava integralnosti Ugarske, to se nota austrijskog ministra pravde ugarskome ministru pravde ograničava na saopćenje, da je vrhovni sudski dvor bio zamoljen neka se najprije izjavi, da li je ta zaštita po postojećemu pravu dopuštena.

Izjave ministra predsjednika primljene su sa živahnim odobravanjem i pljeskanjem.

Naredna je sjednica u utorak 27. novembra.

O ponudi primirja na ruskoj fronti.

BEČ, 23. Na osnovni upit Adlera i Kemettera ministar predsjednik Seidler odgovara, prema saopćenju ministra izvanjskih posala, da dosad nije bilo ponude za primirje na istočnoj fronti. Dogje li ta ponuda, austrougarska će je vlada, skupa sa saveznicima, sa naklonošću ispitati i prihvatljive će prijedloge primiti. Ipak je ministar izvanjskih posala dodao, da nerazbistrene prilike u ruskoj državi ne daju da se jasno sazna, da li će stranka koja hoće mir, prodrijeti svojom voljom. Ministar predsjednik moli, da se ovo saopćenje primi na znanje. (Odobravanje).

Ultimat Ruske vlade Ententinim vladama u Rusiji.

STOCKHOLM, 23. «Volja Naroda» javlja: Trocki dao je saveznicima ultimatum, te ih pozvao, da pregledaju svoje ratne ciljeve. Traži da mu odgovore do 23. novembra, inače da će sa središnjim državama sklopiti posebni mir, a ako rat bude dalje trajati, da će Rusiju proglasiti neutralnom.

Nova ruska vlada.

«Lokalanzeiger» javlja iz Kopenhagena: Do stockholmskim je vijestima ovako sastavljeno boljševički ministarstvo: ministar-predsjednik — Lenjin; izvanjski poslovi — Trocki; promet — Tevtanov; pravosudje — Krestjanski; pošta i brzovoz — Gljebov; pučka prosvjeta Luhačarski; podtajnik socijalističkog ministarstva — gđja. Kolontaj, koju je ljetos Kerenski dao uapsiti kao uhodu; mornarica — mornar Hovrin; javne radnje — Aleksandar Štapnikov.

Nova ruska vlada za primirje na svim frontama.

AMSTERDAM, 24. Agencija Reuter javlja iz Petrograda: Trocki je upravio predstavnicima Entente pismo, kojim ih obznanjuje, da se obrazovala nova vlada ruske republike. On pozivlje poklisare i poslanike, da prime na znanje prijedloge za primirje i demokratski mir, kako ga je odobrio kongres Sovjeta cijele Rusije, i to kao formalan prijedlog da se odmah učini primirje na svim frontama i zapodijnu pregovori o miru. Ovaj prijedlog poslat je svim zaraćenim narodima i vladama.

Zapovijed Lenjina ruskoj vojsci i mornarici.

BEČ, 23. Lenjin je upravio vojnicima i mornarima ruske vojske telegrafsku zapovijed, u kojoj javlja: Vijeće narodnih povjerenika naredilo je dana 20. novembra višem zapovjedniku Duchaninu, da svim zaraćenim predloži primirje. Duchanin, kojemu je onaj telegram stigao dana 21. novembra u noć, nije do večere sutrašnjeg dana odgovorio. Tad ga je Lenjin u ime vijeća narodnih povjerenika zapitao za objašnjenja. Budući da je Duchanin odgovorio zaobilazno, naredilo mu se, da odmah zapodijne pregovore za primirje, što je on kategorički odbio, izjavivši da se tom nalogu neće pokoriti. Vijeće narodnih povjerenika tada izjavi, da je Duchanin svrgnut sa mjesta višeg zapovjednika i imenova Erglenka višim zapovjednikom. Regbi, da Duchanin ne misli predati više zapovjedništvo Erglenku.

Izvjestaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 23. Glavni stan, 22. novembra.

Fronta na Sinaju:

Doslje bojeva kod Gaze i Bir-es-Sabe naše su se čete na mahove neprijatelju odupirale i zadale mu gubitaka. Danas naše čete stoje iza odsječka Ausa-Ubuledža i u susjednoj liniji Dzemalje-Betlikija-Karjetel-Enab-Safa. Više na jugu njihove su patrole u dodiru s neprijateljem. Tek prekjučer došlo je iznova do ozbiljnog sukoba na širokoj fronti. Neprijatelj napada, s namjerom da zaobigje oba krila, jednu od naših skupina, uloživši preko jedne konjičke divizije i više pješadijskih brigada, poduprtih artilerijom i konjicom. Napad je propao na svoj liniji. Na desnom krilu odbijeni napadač bi zgodnim udarom pričuvu uhvaćen s boka u pravcu na Betlikiju, te prinuđen da se povuče. Iznijeli smo više mitraljeza i zarobljenika. Na fronti bjehu svi napadi odbijeni, a zaobilazna kretnja protiv našeg lijevog krila na vrijeme spriječena. Inače nije bilo važnih dogogaja.

Izvjestaj bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 23. Generalni štab, 23. novembra.

Maćedonska fronta:

Na više točaka fronte živahna, na mahove prekidana, artiljerijska vatra. Na istoku od Bitolja naša je artiljerija zapalila neprijateljsko skladište municije. Između Vardara i Doiranskog jezera jaka patrolska djelatnost.

Fronta u Dobrudži:

Kod Tuluce i lasce živahna topovska vatra.

Telegrammi della Redazione.

Bollettino dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA, 23. Si comunica ufficialmente:

23. novembre 1917.

Teatro della guerra italiano:

Sulla Diave inferiore la situazione rimase inalterata. Sull'altipiano dei Sette Comuni punte,

ricche di successo, delle nostre truppe determinano da parte nemica numerosi contrattacchi, pronunciati con la massima violenza, che vennero respinti parte dal nostro fuoco parte in combattimenti da vicino. Gli Italiani perdettero parecchie migliaia di prigionieri.

Teatro della guerra orientale.

Nulla d'importante.

Il capo dello stato maggiore generale.

Bollettino del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 23. Il Wolff-Bureau comunica:

Grande quartiere generale, 23 novembre 1917.

Teatro della guerra occidentale.

Sul campo di battaglia a sud-ovest di Cambrais, Moeuvres e Fontaine furono i centri del combattimento di ieri. Contro Moeuvres e le posizioni collegatevi ad ovest il nemico fece impeto più volte inutilmente. Successi iniziali minori furono pareggiati mediante nostre contropunte.

Da ambo i lati di Fontaine gli Inglesi mandarono innanzi numerose forze contro le nostre linee; si venne ad accaniti combattimenti da vicino, nei quali il nemico soggiacque. La nostra fanteria lo ributtò indietro, prese d'assalto il villaggio di Fontaine, e venne spazzato dal nemico il bosco di La Folie. Gli attacchi inglesi, diretti contro Rumilly, Banteux e Vendhuile crollarono con perdite copiose. Durante la notte la lotta d'artiglieria si mantenne vigorosa. Dalle prime ore del mattino, sul margine meridionale di Moeuvres sono in corso nuovi combattimenti.

Teatro della guerra orientale e maćedone.

Nessun'operazione combattiva di maggiore entità.

Teatro della guerra italiano:

Nella montagna fra il Brenta e la Diave, combattimenti che per noi progrediscono favorevolmente.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

Alla Camera dei Deputati.

Voci di profferta d'armistizio da parte della Russia. Le dichiarazioni del ministro presidente.

VIENNA, 23. Camera dei deputati. In risposta alle interrogazioni di Adler nonchè di Kemetter, il ministro presidente cav. Seidler sulla base di comunicazioni del ministro degli Esteri, dichiara: Fino a questo momento non è stata fatta alcuna proposta di armistizio al fronte orientale. Qualora venisse fatta, il governo austro-ungarico la assoggetterebbe tosto, coi propri alleati, ad un benevolo esame; proposte accettabili verrebbero accolte. Il ministro degli Esteri però soggiunse: Le condizioni non ancora chiarite dello stato russo, che trovansi in fermento, non lasciano scorgere chiaramente, se il partito della pace riescirà effettivamente ad attuare la propria volontà.

Il ministro presidente prega la Camera di prendere a notizia questa comunicazione. (Approvazioni).

La Russia per la pace.

Un «ultimatum» del governo russo alle potenze dell'Intesa.

STOCCOLMA, 23. La «Volja Naroda» reca: Trocki pose agli alleati un ultimatum, invitandoli ad una revisione delle loro finalità di guerra. Egli esige una risposta fino al 23. novembre, diversamente concluderà una pace separata con le potenze centrali, e qualora la guerra, continui dichiarerà la Russia neutrale.

La proposta d'armistizio del governo russo.

VIENNA, 23. Lenin disse ai soldati ed ai marinai dell'esercito russo un ordine telegrafico, in cui comunica loro, che il consiglio dei commissari del popolo ha dato ordine il 20. novembre al comandante superiore russo Duchonin di proporre un armistizio a tutti i belligeranti. Il comandante superiore Duchonin, al quale questo dispaccio sarebbe giunto il 21. novembre, di notte, non vi diede fino alla sera appresso alcuna risposta. Lenin allora, per incarico del consiglio dei commissari del popolo, chiese spiegazioni a Duchonin. Avendo questi risposto evasivamente, gli venne comandato di avviare indilatamente le trattative per un armistizio. Egli rifiutò categoricamente di obbedire a questa ingunzione. Il consiglio dei commissari del popolo dichiarò quindi Duchonin sollevato dal suo posto di comandante superiore, e nominò Erglenko in comandante superiore. Pare che Duchonin si rifiutò di consegnare il comando superiore al Erglenko.

AMSTERDAM, 24. La Reuter ha da Pietroburgo: Trocki disse ai rappresentanti dell'Intesa uno scritto, con cui egli porta a loro conoscenza la costituzione del nuovo governo della Repubblica russa. Egli prega gli ambasciatori e gli inviati di prendere notizia delle proposte d'armistizio e di una pace democratica, quale venne approvata dal congresso dei Soviet di tutta la Russia, e di considerarle quale formale proposta di un pronto armistizio su tutti i fronti e dell'immediata apertura delle trattative di pace. Questa proposta venne diretta contemporaneamente a tutti i popoli ed ai governi belligeranti.

D. KASANDRIC odgovorni urednik.

Tiskarnica č. k. dalmatinskog namjesništva.

Mašinist, paromašina, i Diesel motora, savsim vješt u mlinarskoj radnji nugja se. Naslov, upravnishtvu lista. 1-2

Stari kotorski arhiv u Zadru.

(Nastavak)

- 124. Dukali istog dužda P. Reniera od 9 juna 1786, upravljene izvanr. proved. D. Marcellu glede parnica «sopra l'aggressione e sva-leggio praticatto da Tommaso Petcov detto Wioovich, e correi nelle pertinenze di Castel Novo alle Case di Marco Stratinovich T. Coll.-o al Servizio della Russia».
- 125. Dukali istog dužda P. Reniera od 29 septembra 1786, upravljene kotorskom izvanr. proved. Josipu Diedo, kojim mu javlja, da je papa prošrio za svu mletačku državu «l'indulto prima concesso alla Città e Diocesi di Venezia per l'Officio, e Messa, dell'Annunziata di Maria Vergine principale Patrona Nostra con le Lezioni proprie, per tutta l'Ot-tava, tanto in Quaresima, che dopo Pasqua, se la Festa avesse a trasferirsi, lo communi-cherete a codesto Prelato per quelle disposi-zioni che coll'insigne sua Pietà riconoscerà le più proprie per ogni luogo alla sua Dio-cesi appartenente».

- 126. Dukali dužda Ludovika Manin od 14 marca 1789, upravljene izvanr. proved. Josipu Diedo, kojim mu se javlja izbor novog dužda Ludovi-ka Manin na mjesto preminulog Davla Reniera, da se obznani puk. — «E mentre e solito dovuto costume delle Città Nostre di elleggere in tali casi *Ambasciatori* per con-gratularsi a piedi di Sua Serenità, risolvemo con Senato di dispensarli per questa volta da tale obbligazione appagandosi della co-stanza dell'osequio, e della sincerità che li promettono de' Loro Voti».
- 127. Dukali istog dužda Lud. Manin, od 18 aprila 1789, upravljene istom izvanr. proved. Jos. Diego. — Buduć «stabilita la massima della vendita delle Cariche» odreguje se, da se svako 6 mjeseca šalju «le fedì di vita».
- 128. Dukali istog dužda L. Manin, od 9 maja 1789, upravljene istom izvanr. proved. Jos. Diedo, pozivom, da se izjavi o priloženoj molbi «del Sargente maggior di Battaglia Bubič». — (Ovaj je Bubič bio od stare bu-dvanske porodice Bubiča).

- 129. Dukali istog dužda L. Manin, od 27 aprila 1792, upravljene izvanr. proved. Gajetanu Minotto, kojim se nareguje, da se obavi redovita parnica proti «Zorzi Marcovich», koji je slučajno, nehote ubio svoju majku Glenu udovu pk. Marka Markoviča, hitjuć iz osvete ubiti «Cristoforo quondam Matiae Nicolich».
- 130. Dukali istog dužda L. Manin, od 15 maja 1792, upravljene istom izvanr. proved. Gaj. Minotto, da se obavi parnica protiv nepo-znatih ubojica Pera Gjurova Petkoviča, iz Tivta. — Pergamena je po srijedi razderana i izgrizena.
- 131. Dukali istog dužda L. Manin, od 5 marta 1793, upravljene izvanr. proved. Marku Zorzi-u, glede ubojstva Katarine žene Marka Liepo-viča iz Pelinova, koju je slučajno ubio iz male puške Rade Vojnović rečeni Tučić pok. Vojina.
- 132. Dukali istog dužda L. Manin, od 12 novembra 1794, upravljene istom izvanr. proved. Marku Zorzi-u, kojim se nareguje, da se obavi parnica protiv Mitra Vukova Markoviča, koji

- je svagji ubio Iliju Nikova Markoviča, iz Majina.
- 133. Dukali istog dužda L. Manin, od 21 jula 1795, upravljene istom izvanr. proved. M. Zorzi-u, u svrhu da se obavi parnica protiv Marka Spličanina Miloševa, koji je hitcima iz puške teško ranio svoju braću Krsta i Sijepa.
- 134. Diploma *gragjanstva*, na pergameni, *Ilije Lombardiča*, podijeljenog mu u sjednici «Consig. de' Sigg. Cittadini» d. d. «Addi 19 novembre 1799 Cattaro», u prisutnosti Nj. preuzviš. Toma baruna de Brady-a, generala, civilnog i vojnog zapovjednika «della Provincia di queste Bocche». — Pisana je *talijski*. — Gore na početku imade pečat, na kojemu je utisnut austrijski dvoglavi orao, a u srijedi je orla slika sv. Tripuna, pokrovitelja grada. U okrugu piše: «Civitas Catharensis».
- 135. Diplome *gragjanstva*, istog nadnevka i sadr-žaja kako gornja pod br. 134, za *Jakoba Zarbarini*.
- 136. Sesnaest ulomaka pergamena razne dobe. (Slijedi).

„BLANKA“

Držim na skladištu još malo sanduka njemačkog surogata sapuna **BLANKA**, koji potpuno nadomjestuje obični sapun.

Izvršujem naručbe najmanje jednog cijelog originalnog sanduka od 200 komada po okolo 20 đkg. - dok zaliha traje - po Kr. 55 svaki sanduk franko ovdje, i to samo ako mi bude unaprijed dostavljena odnosna svota.

MARCELLO PATTIERA - Zadar.

Jadranska banka
podružnica Split
počam od
1. siječnja 1917
plaća na uložnim knjižicam
3% kamata.

Školskih i kancelarijskih potrepština!
Umjetničkih dopisnica!
Naručbe pečata od gume za urede itd.

A. PAUT
Papirnica - ZADAR Dalmacija
Zastupnica Oesterreichischer Postartem-Grossverlag, Bez.

Bazarne robe!
Prodaja boljih novina
pretplatnici ih primaju kući bez ikakve nagrade donosiocu.

Fratelli Mandel & Nipote
BANCA CAMBIO-VALUTE - ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: *Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato* Obbligazioni provinciali dalmate 4%. *Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest.* — *Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%.* — *Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5%.* — *Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2%.*
ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.
CEDE Cartelle di lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: *Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor. 20.* *Credito fondiario Austriaco 3% Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10.* *Credito Mobiliare Aust. 1858, Vincita princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20.* *Banca Ipotecaria Ungherese 4% Vincita princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10.* *Lotti Turchi 1870 da f.chi 400. Vinc. principale f.chi 600.000, in rate mensili di Cor. 8.* *Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6, Singole cartelle Cor. 2 ecc.*
ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.
RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e simili richieste dei propri clienti, senza alcuna spesa.
ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.
ASSUME Assicurazioni nei rami: *Incendi, Vita, Accidenti Furto con incasso*, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

Naklada školskih knjiga i dopisnica

Skladište papira i kancelarijskih potrepština
MERCUR & Mikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.
Nugja: Umjetničkih dopisnica i Ljubavnih od 8 do 20 h. — Školskih potrepština osobito Zadačnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 kuv. i 10 listova crt. 28-32 h. — Feldpost 1000 komada Kr. 8. — Cigaretnog papira: «Riz Abadije» I. 60/100 Kr. 13. — II. 100/100 Kr. 10. — «Austria» 100/80 Kr. 4.50. «Samum» II. 120/80 Kr. 10. — Fotografskih potrepština — Trgovačkih knjiga svake vrsti i veličine.

Emailiranih tablica za groblje sa i bez fotografije

== za dućane i za urede. ==

Električna Baterija Kr. 2 — komplet Kr. 4.50.
Disaci stroj «Meteor» takogier hrv. pismom.
Pečata od gume i mjedi.

Novost! Slika N. V. Cara KARLA I. u bojama, veličina 73x50, Kruna 3:50. Okvira svake vrsti i veličine jeftino. — Spaga od papira od 1/2 do 6 m/m po kg. Kr. 7, 8, 10, sa gvozdenom žicom 3 m/m kg. K. 10.
POTPLATE od gume i od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

Šode kauštike

u bačvama od okolo 400 kg. prodaje uz najniže dnevne cijene tvrdka
Marcello Pattiera
Zadar
Brzjavni: PATTIERA - Zadar.

Oglas.
Općinska štedionica u Benkovcu ukamačuje sve štedioničke uložke od 15. prosinca 1916 do dalnjega sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime do sveopćeg znanja stavlja.
ODBOR.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK

Agenturni, komisionalni i otpremnički posao. — Zastupstvo osjeguravajućeg društva «HERCEG-BOSNA». — Zastupstvo i skladište ugl. Tvrške Michele Truden, Trst. — Zastupstvo i skladište ugl. Tvrške Miho Sez, Dubrovnik. — Preuzimlje narudžbe svakovrsnih modernih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak i sve ostale pečatne predmete, sve uz tvorničku cijenu. Brza izradba. — Kupuje prazne vreće i plaća najvišom cijenom.